

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kaivoslain muuttamisesta - keskeisimmät muutokset

25.10.2022

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Esityksessä ehdotetaan, että:

- Kaivostoiminnan edellytys olisi maankäyttö- ja rakennuslain mukainen voimassa oleva yleiskaava tai asemakaava (**kuntakaava**)
 - Kunnan ja kuntalaisten päätösvalta kaivosten sijoittautumisessa kasvaa.
- Lupaharkinnassa otettaisiin huomioon nykyistä vahvemmin **muut elinkeinot** sekä **maisemalliset ja ympäristölliset seikat**
 - Lupamääräyksiä muille elinkeinoille aiheutuvien haittojen vähentämiseksi.
 - Kaivosluvista lupamääräyksiä puustosuojavyöhykkeestä sekä toimintojen sijoittelusta ottaen huomioon vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen ja muut ympäristövaikutukset.
 - Valmistelussa huomioitu, ettei tulisi päällekkäistä sääntelyä ympäristölupien ja ympäristönsuojelulainsäädännön kanssa.
 - Malminetsintäluvista huomioitava hyvät käytänteet ympäristövaikutusten vähentämiseksi.
- Kaivostoiminnan **lopettamista koskevaa sääntelyä täsmennetään** ja otetaan huomioon **kaivoksen vaiheittainen sulkeminen**

Esityksessä ehdotetaan, että:

- **Vakuusjärjestelmään** tulisi tiukennuksia
 - Kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteistä säädetään nykyistä tarkemmin. Lisäksi vakuudet poikkeavien tilanteiden turvallisuustoimenpiteistä ja maanomistajakorvauksesta.
 - Toiminnanharjoittaja vastaa mahdollisista kustannuksista nykyistä kattavammin
- Tiukennuksia malminetsintäluvan jatkamisen edellytyksiin, erityisesti **maanomistajan suostumus malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisen edellytykseksi**
 - Kun malminetsintä lupa on ollut voimassa vähintään kymmenen vuotta.
 - Kiinteistöjen omistajat, joiden omistamat kiinteistöt kattavat vähintään puolet malminetsintäalueesta.
 - Maanomistajien mahdollisuus vaikuttaa malminetsinnän jatkumiseen kiinteistöllään paranisi.
- Maanomistajien ja muiden toiminnan vaikutusalueella olevien tahojen tiedonsaantioikeuden parantaminen
 - **Vuosittain pidettävät yleisötilaisuudet**
 - Kansalaisten tiedonsaanti kaivoslain mukaisista hankkeista paranisi.
 - Kansalaisten ja toiminnanharjoittajien välinen vuorovaikutus paranisi.

Esityksessä ehdotetaan, että:

Muutoksia varaussääntelyyn:

- **Alueellisia esteitä varausalueelle**
 - Alueille, joille ei voida myöntää malminetsintälupaa, ei voisi tehdä varausta; kansallispuistot ja luonnonpuistot ulkopuolelle
- **Veronluonteinen maksu (varausmaksu)** pinta-alaperusteisesti 1 e / ha valtiolle
 - Tavoitteena luoda varauksen tekijälle taloudellinen kannustin varausalueen järkevään ja tarkoituksenmukaiseen rajaamiseen (varausalueiden pinta-alojen pienentämiseen)
- **Varauspäättösten voimassaoloajan lyhentäminen** (24 kk -> 12 kk, poikkeuksin)
- Tarkoituksena vähentää tarpeettoman suurten varausten tekemistä. Varauksista aiheutuvien haittojen määrä vähenisi. Samalla varausmaksut lisäisivät julkisia tuloja.

Lakimuutos tulisi voimaan 1.3.2023.

Taloudelliset vaikutukset

- 1. Ei merkittäviä kansantaloudellisia vaikutuksia**
- 2. Yritysten sääntelytaakan kasvu**
 - Lupamaksujen nousu, kuntakaavoitusvelvoite
 - Varausmaksu
- 3. Vaikutus investointivarmuuteen**
 - Maanomistajan suostumuksen edellytys malminetsinnän jatkamiselle, kuntakaavoitusvelvoite
- 4. Aluekehitysvaikutukset**
 - Pohjois- ja Itä-Suomen kunta- ja yrityssektorille, jos investoinnit vähenevät
- 5. Reilua kilpailua edistäviä vaikutuksia**
 - Muutokset varaussääntelyyn, luvan siirtoon ja vakuuksiin
- 6. Budjettivaikutukset**
 - Kaivosviranomaisen voimavarojen lisäys